

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **M. B.**,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 5 czerwca 2025 r.,
wniosku obrońcy o wyłączenie Prezesa SN Zbigniewa Kapińskiego od udziału w
rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSN Marka Motuka od udziału w rozpoznaniu
wniosku o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w rozpoznaniu
sprawy II KK 311/24,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć Prezesa SN Zbigniewa Kapińskiego od udziału w
rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSN Marka Motuka od udziału
w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego
od udziału w rozpoznaniu sprawy II KK 311/24.**

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym zawisła sprawa skazanego M. B., zainicjowana kasacją
jego obrońcy, zarejestrowana pod sygn. akt II KK 311/24.

Do rozpoznania tej sprawy została wyznaczona SSN Małgorzata Bednarek.
Z uwagi na wnioski skazanego i jego obrońcy, postanowieniem z dnia 17
października 2024 r., II KK 311/24 [KRI 575], Sąd Najwyższy wyłączył SSN
Małgorzatę Bednarek od udziału w rozpoznaniu sprawy II KK 311/24.

Następnie sprawa została przydzielona do rozpoznania SSN Pawłowi
Kołodziejskiemu. Obrońca skazanego złożył wniosek o wyłączenie SSN Pawła

Kołodziejskiego od udziału w rozpoznaniu tej sprawy. Jako uzasadnienie wniosku podano przeciwdziałanie wystąpieniu w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady sądu, a to z uwagi na orzekanie w sprawie przez sędziego powołanego na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS).

Wniosek o wyłączenie sędziego został przydzielony do rozpoznania SSN Antoniemu Bojańczykowi. Zapadłym na skutek wniosku obrońcy postanowieniem z dnia 13 grudnia 2024 r., II KK 311/24 [KRI 714], Sąd Najwyższy wyłączył SSN Antoniego Bojańczyka od rozpoznania wniosku o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie Sądu Najwyższego II KK 311/24.

Następnie, wniosek o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego został przydzielony do rozpoznania SSN Ryszardowi Witkowskiemu. Również na wniosek obrońcy, także ten Sędzia został wyłączony od udziału w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie sędziego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2025 r., II KK 311/24 [KRI 758]).

Kolejno, wniosek o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego został przydzielony do rozpoznania SSN Markowi Motukowi. Również co do tego sędziego obrońca skazanego złożył wniosek o jego wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy.

Wniosek ten został przydzielony do rozpoznania Prezesowi SN Zbigniewowi Kapińskiemu. Pismem z dnia 21 maja 2025 r. obrońca skazanego M. B. złożył wniosek o wyłączenie tego Sędziego od udziału w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSN Marka Motuka (dokładny zwrot: „o wyłączenie od rozpoznania kasacji SSN Zbigniewa Kapińskiego (wniosku o wyłączenie SSN Marka Motuka)”, co – zgodnie z art. 118 § 1 k.p.k. – należy interpretować jako wniosek o wyłączenie Prezesa SN Zbigniewa Kapińskiego od udziału w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSN Marka Motuka od udziału w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy II KK 311/24). W uzasadnieniu wniosku podniesiono konieczność przeciwdziałania wystąpieniu w sprawie

bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady sądu, a to z uwagi na orzekanie w sprawie przez sędziego powołanego na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy nowelizującej. Ponadto okoliczności leżące u podstaw tego wniosku są tożsame z okolicznościami wskazanymi we wniosku o wyłączenie SSN Marka Motuka, przez co jego rozpoznanie przez Sędziego, którego dotyczy wniosek, mogłoby naruszać zasadę *nemo iudex in causa sua*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek okazał się zasadny.

Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., I KZP 22/22 (OSNK 2023, z. 8, poz. 37), której nadano moc zasady prawnej, pojęcie „sprawy”, o jakim mowa w art. 40 i 41 § 1 k.p.k., odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej. Dlatego też możliwe jest rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego w zaistniałej w tej sprawie konfiguracji procesowej.

Wniosek należało uwzględnić z uwagi na konieczność zapewnienia stronie postępowania karnego dostępu do niezależnego i bezstronnego sądu, ustanowionego ustawą. Sąd Najwyższy, na podstawie art. 87 ust. 1 ustawy o SN, pozostaje związany uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), gdzie stwierdzono, że: „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)”. Cytowana uchwała ma moc zasady prawnej, co oznacza, że jest nią związany każdy skład Sądu Najwyższego. Wynikającego z ww. uchwały stanu rzeczy nie zmieniło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r. (sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61; Dz. U. 2020, poz. 376). Argumenty na rzecz tej tezy zostały obszernie zreferowane m.in.: w postanowieniach Sądu Najwyższego: z

dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 6 lipca 2023 r., IV KO 14/23; czy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23, a Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie je podziela.

Stanowisko zawarte w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego zostało następnie potwierdzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Jest ono także aprobowane w kolejnych orzeczeniach (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, z. 10, poz. 95; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 19 stycznia 2023 r., I KK 240/22; z dnia 14 stycznia 2025 r., III KK 436/24; z dnia 15 stycznia 2025 r., I KO 127/24; z dnia 17 stycznia 2025 r., IV KK 458/24; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 lutego 2024 r., II KK 627/23; z dnia 18 grudnia 2024 r., II KO 84/24; z dnia 16 stycznia 2025 r., II KK 322/24).

Ponadto, zgodnie z wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: „ETPCz”) z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz p. Polsce* (skarga nr 43447/19), interpretującym standard „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: „EKPC”, „Konwencja”), udział w procesie powoływania sędziów Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym w ww. trybie (w efekcie czego organ ten nie był niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) powoduje, że sąd z udziałem tak powołanego sędziego nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (pkt 284 – szerzej w tym zakresie m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; stanowisko potwierdzone także w wyroku ETPCz z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek p. Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19, wyroku ETPCz z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. p. Polsce*, skarga nr 1469/20 oraz wyroku pilotażowym ETPCz z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa p. Polsce*, skarga nr 50849/21). Wobec powyższego orzekanie w przedmiocie wniosku o wyłączenie SSN Marka Motuka przez Prezesa SN Zbigniewa Kapińskiego prowadziłoby do tego, że wniosek ten rozpoznałby sąd

niespełniający standardów wskazanych w art. 6 ust. 1 EKPC i nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Niezależnie od tego ma rację wnioskodawca, że doszłoby do naruszenia zakazu *nemo iudex in causa sua*, gdyby Prezes SN Zbigniew Kapiński rozpoznał wniosek o wyłączenie SSN Marka Motuka, który został oparty na podstawach odnoszących się do niego w takim samym stopniu, jak do sędziego, który miałby rozpoznać wniosek o wyłączenie sędziego mającego rozpoznać sprawę kasacyjną.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[r.g.]